

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 10 mars 2010

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om tennis på idrottsforum.org](#)[Läs mer om idrott och genus på idrottsforum.org](#)

Den amerikanska journalisten och författaren Lionel Shriver föddes 1957 i Gastonia, NC, som Margaret Ann Shriver. Som femtonåring tog hon namnet Lionel, eftersom hon inte gillade sitt dopnamn; hon såg sig inte som så feminin som namnet antyder. Efter grundeamina från Barnard College har Shriver jobbat som journalist på olika håll i världen och som författare med en lång rad romaner, där särskilt *We Need to Talk About Kevin* (Serpent's Tail 2003) sticker ut; den belönades med det prestigefyllda Orange-priset 2005. *The Post-Birthday World*, ett passionsdrama i snookermiljö, publicerades 2007 och kom i svensk översättning samma år som *Dagen efter* (Ordfront). Den [recenserades på forumet](#) av Annika Eliasson, som nu också har läst hennes senaste bok på svenska, den nu tretton år gamla *Dubbelfel* (Ordfront, originalets titel *Double Fault* 1997). *Dubbelfel* utspelar sig inte oväntat i tennismiljö, det handlar om en manlig och en kvinnlig amerikansk elitpelare som träffas, gifter sig, tävlar – inom och utom äktenskapet – och krisar. Eliasson har läst boken både som skönlitteratur och som en idrottsbok, och i båda skepnaderna är det fråga om en välskriven bok med en del svagheter.

Dubbelfel på och utanför banan

Annika Eliasson

Annika Eliasson Academic E-learning

*Lionel Shriver***Dubbelfel**

Översättning Cajsa Mitchell

368 sidor, inb.

Stockholm: Ordfront 2009

ISBN 978-91-7037-321-3

Tennis är en idrott med en viss dragningskraft på skönlitterära författare. I *Tennisspelarna*, som kom ut 1977, skrev Lars Gustafsson om sitt möte med den amerikanska universitetskulturen i slutet av 1970-talet, ett möte där tennisspelet spelade en inte oviktig roll. Nu har Lionel Shriver gett sig i kast med tennismiljön. I *Dubbelfel* skildrar hon en kvinnlig tennisspelares väg genom med- och motgångar: de människor hon möter, händelser som påverkar hennes karriär och den utvecklingsprocess som hon genomgår under sin professionella karriär. Jag har läst *Dubbelfel* både som en bok om idrott och som en roman, något som jag vill återspegla i min recension.

Huvudpersonen i *Dubbelfel* heter Wilhelmena Novinsky, men kallas sällan för något annat än Willy. När boken börjar är hon en lovande tennisspelare med en ranking bland de 500 högst rankade

kvinnliga tennisspelarna i världen, detta trots att hennes familj knappast uppmuntrat hennes tenniskarriär. Hon tränas sedan sex år tillbaka av Max Upchurch, en tidigare nydanare inom herrtennisen med en träningsanläggning utanför en småstad i New England. Redan i första kapitlet gör hennes blivande make entré: Eric Oberdorf, äldste sonen i en förmögen judisk New York-familj. Han har nyss tagit examen i matematik från Princeton, började spela tennis i 18-årsåldern och har nu tänkt sig att, med sin far som sponsor, ägna två år för att nå tennistoppen från sin blygsamma ranking strax över 1000. De blir tämligen omgående ett par, som naturligtvis gifter sig på en av tennisbanorna på Max' träningsanläggning. Som en röd tråd genom boken går jämförelsen mellan deras ranking:

inledningsvis är alltså Willy högst rankad, men Eric's talanger tar honom snabbt uppåt i rankinglistan. Första gången han besegrar henne är på deras ettåriga bröllopsdag. Strax därefter får han ett wild card till en ATP-turnering där han i finalen lyckas slå en av de tio högst rankade spelarna, något som lyfter honom högt på rankinglistan, i farlig närhet av Willys ranking på WTA-listan. Han går om hennes ranking i nästa Chevrolet Cup, en av de få turneringar som är öppna för både män och kvinnor i USA, där han vinner turneringen medan hon snöpligt förlorar sin final. I sin nästa tävlingsmatch råkar hon ut för en allvarlig korsbandsskada, som innebär att utförsbacken för henne börjar på allvar. Hon rasar på rankinglistan, varje försök hon gör att komma igen misslyckas, till och med när hon tävlar i mixed tillsammans med Eric. Inte ens en idrottspsykolog lyckas hjälpa henne att komma igen. Den enda ljusglimten är att Max fortfarande låter henne träna på samma villkor som tidigare. När deras kontrakt löper ut väljer han dock att släppa henne för att i stället börja träna Eric. När hon till sist faller ut från WTA:s rankinglista bestämmer hon sig för att städa ut allt som handlar om hennes tennis från sin bostad, något som också betyder att hon städar ut Eric, som flyttar tillbaka till sina föräldrar. Snacka om dubbelfel!

Som idrottsbok betraktad fångar *Dubbelfel* upp flera intressanta teman i den professionelle idrottarens tillvaro: rankinglistornas betydelse är bara en. Willys och Eric's familjer illustrerar också två motsatta förhållningssätt till idrottande barn, något som den som vill även kan se med genusglasögon. I alla händelser gör Lionel Shriver det lätt för läsaren att reflektera över skillnaderna mellan manliga och kvinnliga idrottares yrkesmässiga villkor. De ekonomiska förhållandena för professionella idrottare, särskilt då inom individuella idrotter, kommer också upp till diskussion. Sedan ger boken en god inblick i den del av idrottarens tillvaro som publiken sällan får

se, sådant som urvalsprocesser inom idrotten, träningar och träningsanläggningar, kontakten med medierna, relationerna till medtävlarna för att ta några exempel. Förhållandet mellan tränare och idrottare är något som *Dubbelfel* går på djupet med, men den bjuder också på ett smakprov av vad en idrottspsykolog kan bidra med (fast jag undrar vad en verklig idrottspsykolog skulle säga om trovärdigheten på just den punkten). Till sist ställer den också den ofrånkomliga frågan vad en professionell idrottare kan göra med sitt liv när karriären är över. Den här boken skulle jag gärna vilja sätta i händerna på både ungdomar med idrottsliga ambitioner och deras föräldrar. Den har också en plats i alla diskussioner om hur idrotten ser ut idag, vart den är på väg och vart den borde vara på väg, inte bara inom idrottsrörelsen utan också på alla slags idrottsutbildningar. Jag tror också att den kan fungera som underlag för diskussioner om förhållandet mellan ledare/tränare och idrottare på idrottsledarutbildningar.

Om jag sedan ska reflektera över *Dubbelfel* som skönlitterär bok, så återvänder Shriver här till ett av sina mer frekventa teman: besvärliga familjerelationer. Redan i *Vi måste tala om Kevin* låg fokus på en dysfunktionell familj, och i *Dagen efter*, som jag haft nöjet att recensera tidigare för idrottsforum.org, bjöd hon på flera inblickar i tilltrasslade familjerelationer. I *Dubbelfel* serverar hon ytterligare några variationer på temat – dels i den familj där Willy vuxit upp, dels i Eric's familj (och mer parentetiskt i Max' tidigare äktenskap). Att Willy och Eric sedan får problem när de gift sig är knappast oväntat? Hon tecknar Willy som person med stor inlevelse. Willys far och Max skildrar hon också med ett visst djup, men ärligt talat så är resten av personteckningen inte mycket att hurra för. Eric framstår som en ytterst fyrkantig person vars känslor för Willy är svåra att förklara. (Jämförlevis tedde sig Ramsey Acton i *Dagen efter* som en betydligt mer levande människa.) Resten av hans familj verkar hämtade från ett karikatygalleri, Willys mor och syster glider undan utan att läsaren får någon känsla för dem och de personer som Willy möter i sin tenniskarriär (förutom då Max) ter sig närmast som sprattelgubbar och rundningsmärken i Willys karriär. Inte minst gäller detta idrottspsykologen som förefaller som ett skämt – en parodi på de flesta existerande fördomar om psykologer. Bristerna i personteckningen kompenseras dock med ett gott skrivhantverk och en utmärkt dramaturgi. Willys öde som tennisspelare ger boken en utmärkt ramhandling, där Shriver skickligt tar tillvara händelser och vändpunkter i Willys bana. Hon tecknar också mycket väl de miljöer där boken utspelas, oavsett om det är familjemiddagar hemma hos Willys eller Eric's föräldrar, Willys egen bostad, ett billigt fik i New York, Max' träningsanläggning eller tävlingsmiljön i någon satellitturnering. Sammanfattningsvis framträder Willy som en levande och mycket begriplig person, vars liv skulle kunna vara taget ur verkligheten. Slutet känns dock avhugget – jag skulle gärna vilja veta mera om hur Willy tar sig an sitt fortsatta liv efter tennisen, inte minst eftersom detta ju är en fråga som varje idrottare måste ställa sig åtminstone någon gång under karriären. Törs man hoppas på en fortsättning?

© Annika Eliasson 2010.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](#)

 [Kjøp boken fra Capris.no](#)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](#)

” Förhållandet mellan tränare och idrottare är något som *Dubbelfel* går på djupet med, men den bjuder också på ett smakprov av vad en idrottspsykolog kan bidra med (fast jag undrar vad en verklig idrottspsykolog skulle säga om trovärdigheten på just den punkten).

 Buy this book in English from [Amazon.co.uk](https://www.amazon.co.uk)

 Buy this book in English from [Amazon.com](https://www.amazon.com)

www.idrottsforum.org | Redaktör Kjell E. Eriksson | Ansvarig utgivare Aage Radmann